

ผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์)

THE EFFECT OF USING POSITIVE REINFORCEMENT TO PROMOTE
READING HABITS OF PRATOMSUKSA IV STUDENTS AT BANDON UDOM
SCHOOL (NOEY UPPATHAM)

สอนประจันตร์ เสียงเย็น, Sornprachan Siangyen¹

E-mail: sornprachan@hotmail.com

Received: August 12, 2021 Revised: August 14, 2021

Accepted: August 23, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pretest-posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินนิสัยรักการอ่าน และกิจกรรมการเสริมแรงทางบวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบทีแบบไม่อิสระ ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 82.0/81.14 2) นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: (การเสริมแรงทางบวก), (นิสัยรักการอ่าน), (โรงเรียนบ้านดอนอุดม (เนยอุปถัมภ์))

¹ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี / Lecturer of the Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University.

Abstract

The purposes of this research were, 1) to develop activities to promote reading habits for Pratomsuksa IV students, and 2) to compare the reading habits of Pratomsuksa IV students before and after participating the arranged activities. The sample group was the Pratomsuksa IV students at Bandon Udom School (Noey Uppatham) obtained by simple random sampling and lottery method. The research was conducted using the One Group Pretest–posttest Design. The research tools were the reading habit assessment form and the positive reinforcement activities. The statistics used in the data analysis were mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), independent t–test. The results of the research found that; 1) The effectiveness of positive reinforcement activities to promote reading habits for Pratomsuksa IV students at Ban Don Udom School (Ney Uppatham) had an E_1/E_2 equal to 82.0/81.14, 2) The reading habits of Pratomsuksa IV students at Ban Don Udom School (Ney Uppatham), in the after period of experiment were higher than before experiment which statistically was significant at the .05 level.

Keywords: (positive reinforcement), (reading habit), (Ban Don Udom School (Ney Uppatham))

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของประชากร อันเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก การศึกษาในทุกกระดับของสังคมไทยถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรของประเทศในอนาคต การที่จะพัฒนาให้เยาวชนมีคุณภาพนั้นอาจจะต้องเริ่มจากการอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิชาการต่าง ๆ ต้องฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน จากผลสำรวจการอ่านของประชากรคนไทย พ.ศ. 2558 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (ทีเค ปาร์ค) พบว่าคนไทยให้ความสำคัญกับการอ่านมากขึ้น โดยมีเวลาการอ่านเฉลี่ย 66 นาที/วัน เพิ่มขึ้นจากการสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อปี 2556 ที่อ่านเพียง 37 นาที/วัน² ถึงแม้ว่าปริมาณการอ่านจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ในอีกด้านหนึ่งยังคงมีผู้ไม่รู้หนังสืออยู่อีกเป็นจำนวนมาก

² หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์.(2559).สำรวจการอ่านของคนไทยยุคดิจิทัล.[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงจาก <http://www.posttoday.com/life/life/427084>.

ข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2558 จะพบตัวเลขที่น่าสนใจในกลุ่มเด็กอายุ 6-14 ปีที่ไม่อ่าน หรือเทียบเท่าเด็กนักเรียนชั้น ป.1-ม.3 ซึ่งระบุว่าอ่านไม่ออกร้อยละ 31.7 คิดเป็นจำนวนถึง 2 แสนคนเศษ หากรวมเด็กกลุ่มอายุเดียวกันนี้ที่อ่านไม่คล่อง/อ่านได้เพียงเล็กน้อย อีกร้อยละ 34.7 นั้นหมายความว่าเด็กในวัยเรียนจำนวนกว่า 450,000 คน ที่ยังมีปัญหาอ่านไม่ออกหรืออ่านไม่คล่อง และจากการสำรวจในปี 2561 พบว่ากลุ่มเด็กวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงประสบปัญหาอ่านไม่ออกและอ่านไม่คล่องร้อยละ 42.9 และ 26.5 ตามลำดับ คิดเป็นจำนวนประมาณ 510,000 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการสำรวจครั้งก่อน³ สังคมคาดหวังว่าระบบการศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ ทั้งในด้านหลักสูตร รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และควรลงไปดูในรายละเอียดถึงสาเหตุและสภาพแวดล้อมของเด็กเป็นรายคน จึงจะสามารถแก้ปัญหาอ่านหนังสือไม่ออกหรืออ่านไม่คล่องได้ตรงจุด อาจจะเริ่มจากการฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านก่อน ซึ่งจะต้องหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความชอบหรือสนใจการอ่าน และมีพฤติกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่อง

ในทางจิตวิทยาเห็นว่าการส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมนั้น การเสริมแรงทางบวก(Positive Reinforcement) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลมีความสนใจและการอยากแสดงพฤติกรรมนั้น เป็นการส่งเสริมหรือเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา โดยการให้บุคคลได้รับสิ่งเร้าบางอย่างที่ต้องการหลังจากที่แสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว การเสริมแรงทางบวกที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ การเสริมแรงทางสังคม และการเสริมแรงด้วยเบี้ยยอรรถกร เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นได้ สอดคล้องกับ สุชาติ กลางสอน และ สุวีริ ติวะแพทย์⁴ ที่ทำการศึกษารื่อง ผลของการเสริมแรงทางบวกต่อพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของเด็กสมาธิสั้น พบว่า การเสริมแรงทางบวกโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยยอรรถกร และการเสริมแรงทางสังคม สามารถลดพฤติกรรม ก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้าบุคคลได้รับการเสริมแรงทางบวกจะทำให้พฤติกรรมใหม่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

³ TK Park.(2562).อ่านมากขึ้น อ่านไม่ออก และการรู้หนังสือ.[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2562. เข้าถึงจาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/408.

⁴ สุชาติ กลางสอน และ สุวีริ ติวะแพทย์, ผลของการเสริมแรงทางบวกต่อพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของเด็กสมาธิสั้น. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 9 ฉบับที่ 4, (ตุลาคม – ธันวาคม 2558), หน้า 212.

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนขนาดเล็ก และใช้การเสริมแรงทางบวกมาใช้ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยได้ใช้การเสริมทางบวกทางสังคม ได้แก่ การชื่นชม การพูดให้กำลังใจ การให้โอกาส และการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกร ได้แก่ การให้รางวัลเมื่อนักเรียนทำกิจกรรม โดยการใช้การเสริมแรงทางบวก ทั้งนี้จะช่วยให้ครูได้มีแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านให้นักเรียนได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์)” สำหรับวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอในบทความนี้ มี 2 ข้อ คือ

2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4

2.2 เพื่อเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

กิจกรรมที่ 1: เส้นทางนักอ่าน

กิจกรรมที่ 2: นิทานอ่านสนุก

กิจกรรมที่ 3: อ่านเก่ง อ่านดี มีรางวัล

กิจกรรมที่ 4: พี่อ่านดีชวนน้องอ่านได้

กิจกรรมที่ 5: อ่านอย่างไรได้ประโยชน์

1. นิสัยรักการอ่าน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) และโรงเรียนชุมชนบ้านเตือ ที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในเขตตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

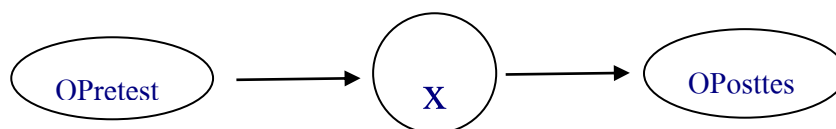
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 7 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ นิสัยรักการอ่าน

แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว สอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design)⁵ ซึ่งมีรูปแบบ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
2. แบบประเมินนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นปีที่ โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แผนการกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมแรงทางบวก พัฒนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปัญหาในการอ่านหนังสือของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย แล้วนำมาสร้างแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่าน โดยมีจำนวนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 5 กิจกรรม ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวมเป็น 5 ชั่วโมง ดังนี้

กิจกรรมที่ 1: เส้นทางนักอ่าน

กิจกรรมที่ 2: นิทานอ่านสนุก

กิจกรรมที่ 3: อ่านเก่ง อ่านดี มีรางวัล

⁵ สมชาย วรภิเษมสกุล.ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4, (อุดรธานี : โรงพิมพ์อักษรศิลป์,2556), หน้า ๑๔๐.

กิจกรรมที่ 4: ฟังอ่านดีชวนน้องอ่านได้

กิจกรรมที่ 5: อ่านอย่างไรได้ประโยชน์

1.2. เสนอแผนการกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.3. นำแผนการกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการทดลองกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด งานวิจัย และทฤษฎีเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน และนำมาใช้ในการนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2. สร้างเครื่องมือตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน (Content Validity) โดยนำแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.4. นำแบบประเมินนิสัยรักการอ่าน ที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

2.5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินนิสัยในการศึกษาและทัศนคติทางการศึกษา (Reliability) โดยใช้ สัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกวันพุธ เวลา 13.00–15.00 น. โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชุมนิเทศนักเรียนกลุ่มทดลอง

2. ก่อนการทดลอง (Pretest) ให้นักเรียนทำแบบประเมินนิสัยรักการอ่าน แล้วนำคะแนนมาตรวจเป็นคะแนนก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรม โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ที่พัฒนาขึ้นจำนวน 5 กิจกรรม เป็นเวลา 5 สัปดาห์ๆ ละ 1 ชั่วโมง

4. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรม ให้นักเรียนทำแบบประเมินนิสัยรักการอ่านอีกครั้ง แล้วนำคะแนนมาตรวจเป็นคะแนนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (Posttest)

5. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่านก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Sample)

6. ผลการวิจัย/ประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัย

ผลการวิจัยจากการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) พบว่า

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์)

ตารางที่ 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์)

กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4	N=7						
	ΣX	A	E ₁	Σf	B	E ₂	E ₁ /E ₂
1. เส้นทางนักอ่าน	58	10	82.85	57	10	81.42	82.85/81.42
2. นิทานอ่านสนุก	57	10	81.42	57	10	81.42	81.42/81.42
3. อ่านเก่ง อ่านดี มีรางวัล	58	10	82.85	57	10	81.42	82.85/81.42
4. ฟังอ่านดีชวนน้องอ่านได้	57	10	81.42	57	10	81.42	81.42/81.42
5. อ่านอย่างไรได้ประโยชน์	57	10	81.42	56	10	80.00	81.42/80.00
รวม	57.4		82.0	56.8		81.14	82.0/81.14

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) มีค่า E₁/E₂ เท่ากับ 82.0/81.14 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 แสดงว่า กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีประสิทธิภาพ

2. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมในระยะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมและก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนนิสสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ในระยะก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ด้าน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
นิสสัยในการศึกษารักการอ่าน	1.92	0.37	ปานกลาง	3.15	0.75	ค่อนข้างสูง
รวม	1.91	0.27	ปานกลาง	3.08	0.15	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 2 พบว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีคะแนนนิสสัยรักการอ่านในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.91$) ส่วนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีคะแนนนิสสัยรักการอ่านในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.08$)

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์)

ระยะเวลา	$\bar{X}$	S.D.	
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม	1.92	0.37	
หลังเข้าร่วมกิจกรรม	3.15	0.75	6.30*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของนิสสัยในการรักการอ่านที่ได้จากการทำแบบประเมินหลังเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 82.0/81.14

2. นิสสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) ในระยะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) พบว่า มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 82.0/81.14 แสดงว่า ชุดกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเสริมแรงทางบวก พัฒนาการของผู้เรียน และเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรม ก่อนที่จะสร้างชุดกิจกรรม และได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และได้ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพ และความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้ จึงทำให้ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมรักการอ่าน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนนิสัยรักการอ่านหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนนิสัยรักการอ่านสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนได้ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกที่สร้างและพัฒนาขึ้นนี้ สามารถทำให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น กิจกรรมที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมทักษะการอ่านควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก เมื่อนักเรียนมีทักษะการอ่านที่ถูกต้องจะทำให้อ่านหนังสือได้ง่ายและอยากอ่านหนังสือมากขึ้น โดยในกิจกรรมผู้วิจัยเริ่มจากการสร้างความสนใจในการอ่าน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความชอบในการอ่าน จากการสังเกตในการร่วมกิจกรรม “เส้นทางนักอ่าน” เมื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างของบุคคลที่ประสบผลสำเร็จจากการอ่าน และให้นักเรียนวางเป้าหมายในการอ่านของตนเอง นักเรียนได้นำเสนอถึงประโยชน์ของการอ่าน และสามารถวางเป้าหมายในการอ่านได้ โดยเริ่มจากการอ่านหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ เมื่อนักเรียนมีเป้าหมายในการอ่านและได้อ่านในสิ่งที่ตนเองสนใจ จะส่งผลต่อความสุขในการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำกิจกรรม “นิทานอ่านสนุก” เพื่อสร้างความสุข สนุกสนานในการอ่าน เป็นการเพิ่มความสนใจในการอ่านที่นักเรียนสนใจ จากการสอบถามนักเรียนในครั้งแรกเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนชอบอ่านนิทาน ผู้วิจัยจึงได้ใช้หนังสือนิทานที่มีรูปภาพประกอบเป็นสื่อเพิ่มความสนใจในการอ่านและสนุก โดยกิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มทักษะการอ่านและแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับตัวละครในนิทานเป็นตัวอย่าง และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ฝึกอ่านและแสดงบทบาทของตัวละครในนิทานเรื่องที่กลุ่มได้รับ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและอารมณ์ในการอ่าน จากกิจกรรมนักเรียนให้ความร่วมมือ สนใจและ

สนุกกับการอ่านนิทาน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Green and Polirstok⁶ ที่ได้ทำการทดลองโดยการฝึกนักเรียน 3 คน ซึ่งมีปัญหาทางการเรียนและระเบียบวินัย โดยวางแผนการให้ เบี้ยต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนและพฤติกรรมการใช้ แรงเสริมทางสังคม ผลปรากฏว่า ความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นในช่วงที่ได้รับเบี้ยจรรยาเพื่อเพิ่มความสนใจในการอ่านของนักเรียนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรม “อ่านเก่ง อ่านดี มีรางวัล” เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้อ่านให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกอ่านคำที่มักอ่านไม่ถูกต้อง เช่น คำควบกล้ำ คำที่ประสมด้วยสระเอื้อ คำที่ใช้ ร และ ล เป็นพยัญชนะต้น เป็นต้น จากกิจกรรมนี้ถึงนักเรียนจะอ่านไม่คล่องและไม่ถูกต้องบ้าง แต่นักเรียนก็มีความพยายามอ่านให้ถูกต้อง จากการสังเกตในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน นักเรียนมีสมาธิในการอ่านและสามารถอ่านตามแบบฝึกทักษะการอ่านได้ และเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำกิจกรรม “พ้ออ่านดีชวนน้องอ่านได้” โดยให้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มาร่วมกิจกรรมและอ่านเป็นตัวอย่างให้แก่นักเรียน และชวนนักเรียนอ่านได้อย่างถูกต้องเหมือนกับพี่นักศึกษา จากกิจกรรมนี้สังเกตเห็นว่าเมื่อนักเรียนสามารถอ่านได้ถูกต้องเขาจะตั้งใจมาก สนใจและตั้งใจอ่านคำอื่น ๆ ด้วย อาจจะส่งผลดีต่อการเรียนของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ⁷ ได้กล่าวถึงวิธีสร้างนิสัยรักการอ่านว่า การอ่านหนังสือให้เด็กฟังก่อนนอน และมีการพูดคุยกันเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือ จะช่วยกระตุ้นความอยากรู้ของเด็กต่อเนื้อหาในหนังสือมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการอ่าน ผู้วิจัยได้ทำกิจกรรม “อ่านอย่างไรให้ได้ประโยชน์” เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน และนำเอาทักษะการอ่านมาใช้อย่างถูกต้องและใช้ในการเรียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนทำความเข้าใจกับเนื้อหาได้ดีขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี สอดคล้องกับ จุฑามาส รัตนอุดม⁸ ที่ศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกโดยใช้เบี้ยจรรยาเพื่อปรับ

⁶ สุชาติ ลลิตวิภาส. ศึกษาพฤติกรรมความสนใจในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง. (กรุงเทพฯ : โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒.

⁷ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ.(2555). 5 วิธีสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก. [ออนไลน์].สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงจาก<http://www.posttoday.com/life/life/427084>.

⁸ จุฑามาส รัตนอุดม. ผลของการเสริมแรงทาง บวกโดยใช้ เบี้ยจรรยาเพื่อปรับพฤติกรรม ที่ไม่พึง ประสงค์ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5. (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2552), บทคัดย่อ.

พฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียน ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกโดยใช้เบี้ย
อรรถกร มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลงเมื่อเปรียบ เทียบกับก่อนการทำวิจัย

ในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมผู้วิจัยได้ใช้เกม การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้
นักเรียนได้มีส่วนร่วม การกล่าวชื่นชม กล่าวชมเชย และให้กำลังใจในการฝึกทักษะการอ่าน เพื่อให้
นักเรียนรู้สึกดีกับสิ่งที่ทำ ไม่เครียด และสนุกกับกิจกรรม และให้รางวัล เช่น ขนม อุปกรณ์การ
เรียน หนังสือนิทาน เป็นต้น เมื่อนักเรียนทำกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากทำกิจกรรม
และไม่สร้างความกดดันหรือเครียดในการอ่าน แต่จะสร้างความภาคภูมิใจในการอ่านแทน ในทุก
กิจกรรมผู้ดำเนินกิจกรรมจะส่งเสริมทักษะในการอ่านภาษาไทยที่ถูกต้อง สร้างบรรยากาศที่เป็น
กันเอง และให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปสร้างเป็นผลงานของตนเอง โดยการอ่านให้เพื่อน
ฟัง และทำบันทึกการอ่าน เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียน และสร้างนิสัยในการอ่านให้กับ
นักเรียน จึงทำให้คะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วม
กิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมี
ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
(ค่าเฉลี่ย=4.59) อาจเนื่องมาจากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกมเพื่อสร้างแรงจูงใจในการ
ร่วมกิจกรรม ทำให้นักเรียนสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม ชื่นชมทุกครั้งที่นักเรียนได้อ่านและ
นำเสนอ สร้างบรรยากาศที่ดี ไม่กดดันให้นักเรียนเครียด ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผิดเมื่ออ่านไม่ได้หรือ
อ่านผิด และให้รางวัลทุกครั้งที่นักเรียนร่วมกิจกรรม จึงทำให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมสุข
สนุกสนาน และมีความพึงพอใจในกิจกรรม

8. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. การใช้การเสริมแรงทางบวกในการกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่สร้างและ
พัฒนาขึ้นนี้ ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องสามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนได้ในทุกขั้นตอน สามารถสังเกต
พฤติกรรม การอ่านของนักเรียนได้อย่างชัดเจนและมองเห็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมต่อไปได้
อย่างแท้จริง ครูในโรงเรียนก็สามารถดำเนินการได้ เพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ยากไม่ซับซ้อน และจะ
เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีความเชื่อและ
เคารพครูอยู่แล้ว อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ต่อเนื่องและคงอยู่ได้นานอีกด้วย

2. การใช้การเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเหมาะสำหรับนักเรียน
ประถมศึกษา เนื่องจากกิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการ
ร่วมกิจกรรม มีความสนุกสนานในการเรียนรู้ และอยากจะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้

นักเรียนมีนิสัยรักการ ซึ่งจะนำไปสู่การอ่านเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมนักเรียนในด้านอื่น ๆ ได้

3. การใช้การเสริมแรงทางบวกในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กควรมีการสนับสนุนหรือส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการในการอ่านที่สูงขึ้น เนื่องจากถ้าเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจะทำให้พฤติกรรมในการอ่านหยุดนิ่ง และอาจจะล้มเลิกไปในที่สุด ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าวมีความเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขยายโอกาสที่ขาดแคลนครูผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาส รัตนอุดม. ผลของการเสริมแรงทาง บวกโดยใช้ เปี้ยอรรถกรเพื่อปรับพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๕. **ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๒.**
- สมชาย วรภิเษกสมสกุล. **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 4. อุดรธานี : โรงพิมพ์อักษรศิลป์, 2556.
- สุชาดา กลางสอน และ สุวรี ศิวะแพทย์. “ผลของการเสริมแรงทางบวกต่อพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของเด็กสมาธิสั้น”. **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.** ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2558): 212-219.
- สุชาติ ลลิตวิภาส. **ศึกษาพฤติกรรมความสนใจในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง.** กรุงเทพฯ : โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม, 2557.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ.(2555). **5 วิธีสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงจาก <http://www.posttoday.com/life/life/427084>.
- หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์.(2559). **สำรวจการอ่านของคนไทยยุคดิจิทัล.**[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงจาก <http://www.posttoday.com/life/life/427084>.
- TK Park.(2562). **อ่านมากขึ้น อ่านไม่ออก และการรู้หนังสือ.**[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2562. เข้าถึงจาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/408.

